

**Wiesław Błach, Wojciech J.
Cynarski, Paweł Kowalski, Juliusz
Migasiewicz, Michał Tomaszewski,
Łukasz Błach**

**Historia startów i osiągnięcia
polskich reprezentantów w
mistrzostwach świata w judo**

Idō - Ruch dla Kultury : rocznik naukowy : [filozofia, nauka, tradycje wschodu,
kultura, zdrowie, edukacja] 6, 63-67

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WIESŁAW BŁACH¹, WOJCIECH J. CYNARSKI², PAWEŁ KOWALSKI¹,
JULIUSZ MIGASIEWICZ¹, MICHAŁ TOMASZEWSKI¹, ŁUKASZ BŁACH¹

¹ Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, Polska

² Wydział Wychowania Fizycznego, Uniwersytet Rzeszowski, Polska

Historia startów i osiągnięcia polskich reprezentantów w mistrzostwach świata w judo / History of participation and results Polish judo players at world championships

Słowa kluczowe: rezultaty sportowe, zawody międzynarodowe, walka judo

Imprezy sportowe o dużej randze takiej jak mistrzostwa świata, są wydarzeniami cywilizacyjno-kulturowymi o wymiarze ponadczasowym. Współczesny wysokokwalifikowany sport rozwija się niezwykle dynamicznie. Szczególnie w sportach walki takich jak judo, jesteśmy świadkami ogromnego wzrostu popularności na wszystkich kontynentach. Historia rywalizacji sportowej w judo na arenie światowej liczy sobie już 50 lat. Zaangażowanie w rywalizację sportową judo przedstawiciele tak licznych reprezentacji sprawia, iż zawody światowe stają się wydarzeniami o znaczeniu społeczno-politycznym. Reprezentanci Polski w mistrzostwach świata seniorów i senierek w 22 startach wywalczyli łącznie 29 medali w tym 6 złotych, 3 srebrne i 20 brązowych. Dokonania polskich juniorów i junierek w mistrzostwach świata są znacznie skromniejsze w porównaniu do seniorów. „Dorobek” medalowy młodych reprezentantów to 14 „krażków” w tym 1 złoty, 4 srebrne i 9 brązowych, a więc jest to połowa tego co wywalczyli seniorzy. Przedstawione tutaj dane pozwalają na identyfikację osiągnięć na każdym poziomie współzawodnictwa (junior, senior) i prowokują do zadania pytania: na ile osiągnięcia we współzawodnictwie młodzieżowym przekładają się na poziom w kategorii seniorów?

Historia udziału polskich reprezentantów w mistrzostwach świata liczy już 45 lat. Przez bez mała pół wieku Polacy zmagali się na arenach międzynarodowych i rywalizowali w pierwszym olimpijskim sporcie walki pochodzącym z Dalekiego Wschodu.

Podsumowując analizę osiągnięć polskiego judo w mistrzostwach świata stwierdzić można, że po 45 latach udziału w rywalizacji międzynarodowej, Polacy zapisali się złotymi zgłoskami w historii tej dyscypliny.

Wprowadzenie

Współczesny sport stał się istotną dziedziną życia społecznego, wzbudzającą powszechne i ogromne zainteresowanie w całym świecie. Dziś jest on jednym z najbardziej masowych ruchów społecznych i uznawany jest za fenomen społeczny. Zainteresowanie sportem ciągle wzrasta, utrwała się w kulturze i obyczajowości współczesnych społeczeństw. Jak twierdzi Nowocień [2004, s.189] „sport nowożytny wykreowały przeobrażenia ekonomiczno-społeczne XIX-wiecznego społeczeństwa europejskiego”. Sport wyzwalał wówczas, i wyzwala dziś, szansę na zaspokojenie ludzkich naturalnych potrzeb w postaci rywalizacji, współzawodnictwa, porównywania się z innymi nacjami na różnych poziomach.

Imprezy sportowe o dużej randze takie jak mistrzostwa świata są wydarzeniami cywilizacyjno-kulturowymi o wymiarze ponadczasowym. Współczesny wysokokwalifikowany sport rozwija się niezwykle dynamicznie. Szczególnie w sportach walki, takich jak judo,¹ jesteśmy świadkami ogromnego wzrostu popularności na wszystkich kontynentach. Dowodem tego jest liczba 178 związków narodowych zrzeszonych w światowej federacji – IJF [Rusznia, Zieniawa 2003] i fakt, że medale w mistrzostwach świata zdobywają reprezentanci pięciu kontynentów. Również to, że w roku 2005 po raz pierwszy w historii mistrzostwa świata odbyły się na kontynencie afrykańskim (Egipt–Kair). Historia rywalizacji sportowej w judo na arenie światowej liczy sobie już 50 lat. Zaangażowanie w rywalizację sportową judo przedstawiciele tak licznych reprezentacji sprawia, iż zawody światowe stają się wydarzeniami znaczenia społeczno-politycznym. Rezultaty osiągane przez startujących w nich sportowców są odbierane przez poszczególne społeczeństwa w kategoriach sukcesu lub porażki całego państwa.

¹ Autorzy pomijają stosowanie oznaczeń głosek długich (właściwie: jūdō) [przyp. red.].

Krótki rys historyczny udziału Polaków w mistrzostwach świata

Pierwsze mistrzostwa świata (MŚ) mężczyzn odbyły się w maju 1956 roku w Tokio. Później odbywały się co dwa lub co trzy lata, a obecnie odbywają się regularnie co dwa. W pierwszych trzech mistrzostwach zawody rozgrywano tylko w kategorii open. Począwszy od czwartych mistrzostw, które odbyły się w Rio de Janeiro w 1965 roku, turniej rozgrywano w kategoriach wagowych i w open [Błach i in. 2004].

Po raz pierwszy w historii polski zawodnik wystartował w III mistrzostwach świata w 1961 roku, które odbyły się w Paryżu. Był nim Ryszard Zieniawa z klubu sportowego „Wybrzeże” Gdańsk, który do Paryża przyjechał na imienne zaproszenie i całkowity koszt federacji Francji. W IV MŚ, rozegranych cztery lata później (1965) w Rio De Janeiro (Brazylia) udział wzięli Kazimierz Jaremczak również z „Wybrzeża” Gdańsk. Polski zawodnik (startował w kategorii wagowej do 63 kg). W pierwszej walce pokonał zawodnika Gwatemali – Estradę, a w następnym pojedynku uległ późniejszemu mistrzowi świata Hirofumi Matsuda – Japonia, i odpadł z dalszej rywalizacji. Po mistrzostwach nasz zawodnik uczestniczył w turnieju kontynentalnym, gdzie wystąpił w reprezentacji Europy przeciwko reprezentacji Ameryki (wygrał swoją walkę). Następny udział reprezentantów polski w MŚ miał miejsce w 1969 roku w Mexico City (Meksyk). Nasz kraj reprezentowało trzech zawodników: Stanisław Mieczkowski – „Gwardia” Warszawa (do 63 kg), Antoni Zajkowski – AZS „Sobukai” Warszawa i Czesław Kur – „Wybrzeże” Gdańsk (do 70 kg). W kolejnych” siódmym już mistrzostwach, które odbyły się 1971 roku w Ludwigshafen (RFN), Antoni Zajkowski zdobył pierwszy dla Polski medal – brązowy. Polak startując w wadze lekkiej (do 70 kg) uległ jedynie zawodnikowi Japonii Tsuzadzie.

Od 1971 roku reprezentanci Polski, regularnie co dwa lata biorą udział w mistrzostwach. Wyjątek stanowił jedynie rok 1977, w którym mistrzostwa świata (Barcelona) się nie odbyły. Zostały odwołane z powodu kontrowersji wokół udziału reprezentacji Tajwanu, którego nie uznawały władze Chińskiej Republiki Ludowej.

Pierwsze Mistrzostwa Świata Kobiet odbyły się w 1980 roku w Nowym Jorku (Brousse, Matsumoto 1999). Pierwszy start reprezentantek Polski miał miejsce w drugich MŚ, które przeprowadzono w roku 1982 w Paryżu. Polki wystąpiły w trzy osobowym składzie: Joanna Majdan (AZS AWF Gdańsk), Jolanta Adamczyk („Gwardia” Warszawa) i Bogusława Olechnowicz („Gryf” Słupsk). Piątą zawodniczką świata została Joanna Majdan występująca w najlżejszej kategorii wagowej – do 48 kg. Ta sama zawodniczka w trzech mistrzostwach świata (1984 – Wiedeń) zdobywa pierwszy medal – brązowy (do 52 kg) dla Polski. Na piątym miejscach w tych zawodach uplasowały się: Anna Chodakowska z AZS-u Opole (do 48 kg), Jolanta Adamczyk z „Gwardii” Warszawa (do 66 kg) i Beata Maksymow w kategorii otwartej (open – bez limitu wagi) z GKS Jastrzębie. Czwarte mistrzostwa kobiet, przeprowadzone w Holandii – Maastricht (1986) były ostatnimi, które rozegrano oddzielnie (bez mężczyzn). Począwszy od roku 1987 (Essen – RFN) mistrzostwa świata dla kobiet i mężczyzn odbywają się w tym samym miejscu i czasie.

Równoległe do skonstruowanego systemu współzawodnictwa seniorów, ukształtował się model międzynarodowej rywalizacji juniorów. Dla dyscypliny judo obejmuje on mistrzostwa świata i mistrzostwa kontynentalne, uwzględniając oczywiście wszelkie właściwości regulaminowe przyjęte dla tej kategorii wieku przepisami międzynarodowej federacji judo.

Mistrzostwa Świata w grupie Juniorów odbywają się od 1974 roku, co dwa lata na przemian z mistrzostwami świata seniorów. Od 1998 roku obowiązuje limit wieku jednakowy dla dziewcząt i chłopców tj. do 20 lat. Wcześniej było to 21 lat dla chłopców i 19 dla dziewcząt.

W pierwszych mistrzostwach świata młodzieży w Rio De Janeiro (1974) brązowy medal w kategorii wagowej do 80 kg zdobył Jarosław Brawata z K.S. „Wybrzeże” Gdańsk a piąte miejsce w kategorii powyżej 93 kg wywalczył Wojciech Reszko z „Arkonii” Szczecin. Ponadto uczestnikami byli: Adam Sikora z Gwardii Katowice (VII miejsce) i Janusz Zausz z Gwardii Wrocław. Bardzo udanie wystąpili polscy zawodnicy w drugim z kolei „championacie”, który odbył się w Madrycie dwa lata później (1976). Trzy brązowe medale zdobyli: Henryk Hafaburda – 80 kg (Wisła Kraków), Janusz Zausz – 93 kg i Wojciech Reszko – powyżej 93 kg (obaj z Gwardii Wrocław). Na piątej pozycji w wadze 63 kg uplasował się Henryk Zorychta (ROW Rybnik). W 1986 roku w Rzymie Rafał Kubacki z Gwardii Wrocław (powyżej 95 kg) zdobywa pierwszy i jedyny jak do tej pory złoty medal dla Polski.

W kategorii kobiet po raz pierwszy mistrzostwa świata junierek odbyły się we Francji (Dijon) w 1990 roku. Polki zanotowały bardzo udany występ zdobywając w sumie trzy medale: dwa srebrne były udziałem Bożeny Strzałkowskiej – 48 kg, „Budowlani Sosnowiec” i niespełna piętnastoletniej Ireny Tokarz – 61 kg z AZS-u Opole, a brązowy wywalczyła Katarzyna Juszcak – 66 kg z AZS-u AWF-u Wrocław.

Historia udziału polskich reprezentantów w mistrzostwach świata liczy już zatem 45 lat. Przez bez mała pół wieku Polacy zmagali się na arenach międzynarodowych i rywalizowali w pierwszym olimpijskim sporcie walki pochodzącym z Dalekiego Wschodu.

Osiągnięcia medalowe polskich zawodników w mistrzostwach świata

Podstawą klasyfikacji państw w rankingach międzynarodowych są pozycje zajmowane przez ich reprezentantów na imprezach rangi igrzysk olimpijskich, mistrzostw świata i kontynentów (seniorzy) oraz mistrzostw świata i kontynentalnych (grupy młodzieżowe). Ten ogólnie przyjęty, chociaż nieoficjalny sposób rangowania poziomu osiągnięć (dorobku) poszczególnych krajów traktowany jest przez analityków jako wyraz „mocy”, potencjału sportowego i jest wykorzystywany także do opracowań prognostycznych [Sozański i in. 2004].

Reprezentanci Polski w mistrzostwach świata seniorów i senierek w 22 startach wywalczyli łącznie 29 medali, w tym 6 złotych, 3 srebrne i 20 brązowych (tab. 1). 11 mężczyzn zdobyło 19 medali, natomiast 6 kobiet sięgnęło po 10 medali.

Analiza danych z tabeli nr 1 ujawnia wyraźne różnice w rozkładzie rezultatów w poszczególnych latach. Dokonania polskich reprezentantów były zdecydowanie najlepsze w latach 1987–1997. Na ten okres przypada 60% wszystkich dotychczasowych zdobyczy medalowych, w tym wszystkich złotych. Mężczyźni czterokrotnie wywalczyli na jednej imprezie dwa medale (1987, 1989, 1991, 1997) natomiast paniom udało się to tylko raz w 1995 roku w Makuhari – Japonia. Analizując występy zawodników w mistrzostwach pominięto pierwsze trzy starty z uwagi na znikomą ilość uczestniczących w nich zawodników, jak również fakt, że judo w Polsce było dopiero w fazie początkowego rozwoju. Wyraźne obniżenie poziomu wyników w grupie mężczyzn widać w latach 1999 i 2005, gdzie dwukrotnie reprezentacja mężczyzn powróciła z mistrzostw bez zdobyczy medalowych, w grupie kobiet natomiast w ostatnich pięciu latach 2001–2005, w których Polki zakończyły start w zawodach bez medalu aż trzykrotnie (tab. 1).

Z 29 wszystkich zdobytych przez Polaków medali aż 17 (60%) zanotowało na swoim koncie pięciu reprezentantów. Pozostałe 12 medali wywalczyło 12 zawodników i zawodniczek.

Najwięcej medali w mistrzostwach świata dla reprezentacji Polski wywalczyła zawodniczka startująca w kategorii wagowej ciężkiej i otwartej, Beata Maksymow, bo w sumie aż 5 (3 złote i 2 brązowe). Po trzy medale zdobyło czterech zawodników: Paweł Nastula (2 złote, 1 srebrny), Rafał Kubacki (2 złote, 1 brązowy), Waldemar Legień (3 brązowe) i Janusz Pawłowski (3 brązowe).

Dokonania polskich juniorów i junierek w mistrzostwach świata są znacznie skromniejsze w porównaniu do seniorów. „Dorobek” medalowy młodych reprezentantów to 14 „krązków” w tym 1 złoty, 4 srebrne i 9 brązowych; jest to połowa tego co wywalczyli seniorzy. 14 medali zdobyło 9 zawodników i pięć zawodniczek. Najlepsze osiągnięcia juniorzy zanotowali w roku 1976 (3 medale), natomiast juniorki w 1990 roku (również 3 medale).

Przedstawione tutaj dane pozwalają na identyfikację osiągnięć na każdym poziomie współzawodnictwa (junior, senior) i prowokują do zadania pytania: na ile osiągnięcia we współzawodnictwie młodzieżowym przekładają się na poziom w kategorii seniorów?

Wszelkie próby porównań w tym względzie są trudne, ich wyniki pozwalają jednakże na szacowanie tak rozumianej efektywności szkolenia. Analizując i oceniając rezultaty sportowe na różnych poziomach współzawodnictwa trzeba uwzględniać naturalny i normalny trend: osiąganie w wieku seniora poziomu mistrzowskiego przez zawodników, którzy w wieku młodzieńczym nie osiągnęli wyników najwyższych. Potwierdzeniem powyżej przytoczonego trendu może być fakt, że z 14 reprezentantów którzy zdobyli medale w mistrzostwach świata juniorów, tylko dwoje (Reszko, Kubacki) zdołało wywalczyć medale mistrzostw świata seniorów.

Tabela 1. Osiągnięcia polskich zawodników i zawodniczek w mistrzostwach świata
Table 1. Polish competitors' achievements in World Championships

ROK	Mężczyźni – medale				Kobiety – medale				Σ
	Złoty	Srebrny	Brązowy	Σ	Złoty	Srebrny	Brązowy	Σ	
1961	0	0	0	0	–	–	–	–	0
1965	0	0	0	0	–	–	–	–	0
1969	0	0	0	0	–	–	–	–	0
1971	0	0	1	1	–	–	–	–	1
1973	0	0	1	1	–	–	–	–	1
1975	0	0	1	1	–	–	–	–	1
1979	0	0	1	1	–	–	–	–	1
1981	0	1	0	1	–	–	–	–	1
1983	0	0	1	1	–	–	–	–	1
1984	–	–	–	–	0	0	1	1	1
1985	0	0	1	1	–	–	–	–	1
1986	–	–	–	–	0	1	0	1	1
1987	0	0	2	2	0	0	1	1	3
1989	0	0	2	2	0	0	1	1	3
1991	0	1	1	2	0	0	1	1	3
1993	1	0	0	1	1	0	0	1	2
1997	2	0	0	2	0	0	1	1	3
1999	0	0	0	0	1	0	0	1	1
2001	0	0	1	1	0	0	0	0	1
2003	0	0	1	1	0	0	0	0	1
2005	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σ	4	2	13	19	2	1	7	10	29

[źródło: badania własne] / [source: authors' research]

„Wszelkie racje społeczne, wychowawcze i sportowe stoją po stronie rozwoju progresywnego, za przyczyną perspektywicznie rozumianego procesu treningowego nakierowanego na maskymalizację osiągnięć dopiero w fazie dorosłości i dojrzałości ustroju” [Sozański i in. 2004].

Podsumowując analizę osiągnięć polskiego judo w mistrzostwach świata stwierdzić można, że po 45 latach udziału w rywalizacji międzynarodowej, Polacy zapisali się złotymi zgłoskami w historii tej dyscypliny.

Judo stało się w Polsce autentycznym sportem, i to sportem mającym już długą tradycję.

Tabela 2. Osiągnięcia polskich junierek i juniorów w mistrzostwach świata
Table 2. Polish juniors' achievements in World Championships

ROK	Juniorzy – medale				Juniorki – medale				Σ
	Złoty	Srebrny	Brązowy	Σ	Złoty	Srebrny	Brązowy	Σ	
1974	0	0	1	1	–	–	–	–	1
1976	0	0	3	3	–	–	–	–	3
1986	1	0	0	1	–	–	–	–	1
1990	–	–	–	–	0	2	1	3	3
1996	0	1	0	1	–	–	–	–	1
1998	0	0	1	1	0	0	1	1	2
2000	0	0	1	1	0	0	0	0	1
2002	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2004	0	0	1	1	0	1	0	1	2
Σ	1	1	7	9	0	3	2	5	14

[źródło: badania własne] / [source: authors' research]

BIBLIOGRAFIA

1. Błach W., Cynarski W. J., Litwiniuk A. (2004), *Wczoraj i dziś Międzynarodowej Federacji Judo (IJF)*, "Rocznik Naukowy Idō – Ruch dla Kultury", t. IV, s. 202–204.
2. Brousse M., Matsumoto D. (1999), *Judo. A sport and a way of life*, International Judo Federation.
3. Nowocięń N. (2004), *Olimpizm a przeobrażenia współczesnego sportu* [w:] Kuder A., Perkowski K., Śledziwski D. [red.], *Proces doskonalenia treningu i walki sportowej*, AWF Warszawa, t. I, s. 188–192.
4. Ruszniak R., Zieniawa R. (2003), *Judo – Pomost pomiędzy tradycją i współczesnością*, AWF Gdańsk, t. I.
5. Sozański H., Kosmol A., Kuder A., Poliszczuk D. (2004), *Efektywność szkolenia w sporcie młodzieżowym w świetle pozycji polskiego sportu w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy w latach 2000–2002* [w:] Kuder i in. [red.], *Kierunki doskonalenia treningu i walki sportowej. Diagnostyka*, AWF Warszawa, s. 37–43.

Key words: sport results, international competition, judo combat

SUMMARY

Great sport events such as world championships have civilization and cultural dimension and are timeless. In these days highly qualified sport is developing very quickly. Particularly in sports of fight we noticed a huge increase of popularity and attraction to this discipline on every continent. The history of judo competition on the world arena has taken over 50 years.

Because of the participation of many different countries judo competitions has important political and social meaning. The national team of Poland in the history of world championships at 22 men and women tournaments has won 29 medals (it includes 6 gold, 3 silver, 20 bronze ones). The achievements of Polish competitors in juniors category are considerably modest. They have won 14 medals (includes 1 gold, 4 silver, 9 bronze). In comparison to seniors it is only a half. According to this information we can identify achievements on each level. Those results provoke us to pose a question: How much youth rivalry relates to seniors' category?

The history of Polish judo team at world championships is already 45 years old. During the half century Polish judokas have competed on many international arenas and rivalry in first olympian sport of fight, which roots takes in the Far East. Summing up the achievements of Polish judokas in the world championships after 45 years of participating are really impressive. They have enrolled to the history of this discipline with gold letters.